

Bogdány Gyula

Kutyatámadás bizonyításának lehetőségei

Opportunities to proof dog attacks

Absztrakt

Az állati viselkedést vizsgáló kutatások bebizonyították, hogy az emberre irányuló háziállat-támadások okai az ember magatartásában keresendők. A legrégebbi és legközvetlenebb állati társ, a kutya, még inkább kitett e kapcsolat ember általi alakításának. A hétköznapokban előforduló kutyatámadások közül tanulmányomban olyan mutatókat be, amely ritka következményként halálesethez kapcsolódik. Kriminálisztikai szempontú elemzésem kiterjed a történetek tisztázására, a támadó állatok és rajtuk keresztül a tulajdonos azonosítására, a büntetőjogi felelősség kutatására. A kiszámíthatatlan gyakorisággal előforduló és ezért alacsony határfokban megelőzhető esetípus bemutatott példaügyében a nyomozó hatóság olyan módszereket alkalmazott, amelyek ötvözik a hagyományos, anyagkeresetződés elve mentén kimunkált bűnügyi technikai-szakértői szakismeretet, és a genetikai kutatások állati faj- és egyedazonosítás felé tekintő irányzata által kínált lehetőségeket. Bízom benne, hogy a leírt tapasztalatok hozzájárulnak a jövőben bekövetkező hasonló esetek hatékonyabb felderítéséhez, a bizonyítás irányának, mélységének és terjedelmének könnyebb meghatározásához.

Kulcsszavak: kutyatámadás, kriminálisztikai szakértés, állat genetika, büntetendőség

Abstract

Researches of animal behaviour have proved that the reasons for attacks of house animals on men can be found in human behaviour. The oldest and closest animal companion, the dog is even more dependent on human formation of this connection. From dog attacks happening in everyday practice I present those with the seldom consequence of death. My analysis under criminalistic aspects includes clearing of events, identification of the attacking animals and through them also of their owners and the research of criminological responsibility. In case of the presented examples with incalculable frequency, and therefore only preventable with low-efficiency, the investigating authority applied methodism mixing traditional

forensic-professional methods based on the principle of material intersection and the opportunities of genetic researches for identification of animal races and individuals. I trust to contribute through the experiences described to a more effective clearance of similar events in the future and to easier determination of direction, depth and volume of evidence.

Keywords: dog assault, criminalistic skills, animal genetics, culpability

Bevezetés

A háziasított állatok közül a kutya az, amelyik a leggyakrabban érintkezik a tulajdonoson, gondozón kívül más emberrel. Az állatok emberekhez, illetve fajtársaikhoz való szocializációja a gondozást végző személy feladata (Csányi, 2012, 323–331.). Azok az ebek, amelyeknek fejlesztik valamely speciális (például rendvédelmi szolgálati, vakvezető, kutató) feladatokhoz szükséges tulajdonságait, a képzésük során a társas viselkedés tanulására is kellő odafigyelésben részesülnek (Bíró–De Pott, 1997, 168.). Ugyanez általában nem mondható el a zárt helyen, őrzési céllal, vagy háztartásban kedvtelésből tartott kutyákról. Magatartásuk megismerésének, biztonságossá tételének elhanyagolása mindig okot képez az agresszív megnyilvánulásaikban (Janza, 1998, 108.).

A kutyatámadások váratlanságuk és sérülésgyakoriságuk miatt általában riadalmat és felháborodást keltenek az érintettben és a környezetben. A súlyosabb esetek, melyeknek sértetti körét általában az életkoruknál vagy állapotuknál fogva védekezésre, vagy a támadás elhárítására korlátozottan vagy egyáltalán nem képes személyek alkotják (URL1), a polgári jogiak mellett büntetőjogi következményeket is kiváltanak.

Ritka kivételként előfordul, hogy állatot szándékosan használnak eszközként – kihasználva a sérülés okozására alkalmas testi jellemzőit – az élet vagy testi épség elleni támadáshoz. A kutyatámadás révén megvalósuló bűncselekmények többségének bűnösségi alakzata azonban – az elkövető által előre látott sérülésveszély következményeinek elmaradásába vetett könnyelmű bizodalom vagy a veszélyhelyzet lehetőségének elhanyagolása miatt – gondatlan, és mint ilyen, fogalmilag kizárt a kísérleti stádiuma. (Balogh, 2014, 68.) A büntetőjogi felelősséget a jogsértő cselekmény nyomán bekövetkezett eredmény, azaz a sérülés és annak súlyossága tekintetében kell vizsgálni (Vaskúti, 2018, 29.).

A kutyatámadások többségében az állatról, az azt vezető, arra felügyelő személyről vagy a tartási helyről rendelkezésre álló információkból azonosítható a támadó egyed vagy csoport. Nehezítettséget képez, ha ezen előismeretek

hiányában pusztán az eredményből visszakövetkeztetve kell és lehet azonosítani az állatot és a magatartásáért felelős személyt. Néhány évvel ezelőtt, a Bács-Kiskun megyei Kecelen, közterületen, holtan talált férfi rendkívüli halála ügyében a Kiskőrösi Rendőrkapitányság a halál okának és körülményeinek tisztázása érdekében indított közigazgatási hatósági eljárást, amelyet röviddel később – a megyei rendőr-főkapitányság bűnügyi osztálya szoros szakirányítása mellett –, az okozó ebek tulajdonosának felderítése és cselekményének megítélése céljából büntetőeljárásban folytatott.

Az eset azért is bizonyult tanulságosnak, mert a különleges szakértelmet igénylő kérdések megválaszolásához rendkívül ritkán kerül kirendelésre állatgenetikai szakértő és az állati fog- és lábnyomok vizsgálatára nyomszakértő. Az orvosszakértői véleménnyel kiegészült szakértői tevékenység eredményeként tisztázódott a tényállás és a büntetőjogi felelősség kérdése. Külön figyelmet érdemel a cselekmény büntetőjogi értékelése és minősítése, melyekről már a sértett sérüléseinek, illetőleg a halál okának orvosszakértői véleményezése előtt szükséges volt dönteni.

Az eljárás kezdeti szakasza, elsődleges adatok, intézkedések

2016. október 23-án 10.30 órakor, a kisváros lakott területének határán, egy homokút közelében lévő parlagföldön hiányos öltözetű férfi holttestét találta meg egy autós, aki azonnal értesítette a mentőket, rendőröket.

A holttestet a nála lévő iratok alapján és a helyszínre érkező helybéliek révén hamar azonosították a közelben lakó, 47 éves, S. Vincéként. A rendkívüli halál miatt megindított közigazgatási hatósági eljárásban a helyszínen szemlét tartottak a rendőrkapitányság munkatársai.

Ennek keretében rögzítették, hogy a hason fekvő holttest testfelszíne homokkal szennyezett, kezei a feje fölé emelve, csupasz lábai terpeszben voltak. Altestéről két réteg nadrágja a jobb lábfejig le volt húzva. Felsőruházata mellig felcsúszva, nyilvánvalóan vonszolás következményeként. Mindkét lábán számos, felületestől 3 cm mélységig hatoló harapás nyoma látszott. Az orvos a halál idejét az elmúlt éjjelre, 12 órán belül bekövetkezettnek vélte, az okát pedig a kutyatámadás során elszennvedett sérülések és a kutyákkal való küzdelemben szerzett kimerülés miatti kihülésben valószínűsítette.

A holttest ruházatában az okmányai mellett pénzt találtak. Néhány méterrel belül voltak a cipői és eldőlt kerékpárja.

A homokos talajon jól kivehető, 7 méter hosszan kanyargó vonszolásnyom látszott a kerékpártól a holttest felsőtestéig. A kerékpár környezetében az elhaltak

tulajdonított cipő járófelületének a nyomával azonosított, eltérő irányú, dinamikus (fordult, csúszott) lábbelinyom-töredékek, e helyütt nagyobb számban állati talp- vagy mancsnyomok, és néhány kaparásos jellegű nyomtöredék képeződött le a laza talajban.

A több kutyától származtatott nyomok a holttest és a homokút közötti többszöri ki-be járásra utaltak. A szűkebb helyszínről kiindulva a bizottság szántóterületen és szőlőültetvényben, kilométerhosszan haladva a Liszt Ferenc utca, Eötvös utca kereszteződéséig követte az errefelé irányuló állati nyomokat (Barta, 2004, 251–252.). Ott a közlekedés egyéb nyomai rájuk rétegződtek.

A szemlén metrikus fényképek készültek a holttest sérüléseiről, a lábbeli- és állati talpnyomokról. Utóbbiak közül többet térfogati megmintázással is rögzítettek (Nagy, 2014, 38.).

A közigazgatási hatósági eljárásban tanúként meghallgatták az elhunyt személy élettársát, aki elmondta, hogy S. Vince gyakran italozott. Az előző napon a déli órákban beszéltek egymással utoljára. A férfi egy munkatársát készült meglátogatni. Az asszony éjjel dolgozott, s reggel nem találta a lakásukon a párját, de nem is kereste, lefeküdt aludni. Egy ismerős értesítette a férfi haláláról, ezután sietett a helyszínre. Az ott talált kerékpár az ő tulajdona.

A helyszíni intézkedések és az elsődleges adatgyűjtés eredményeként megalapotottan feltehető volt, hogy S. Vince sérülései és halála kutyatámadással álltak összefüggésben. A támadó ebek és azok tulajdonosának azonosítása azonban ezen a napon nem történt meg.

A haláleset felfedezésének napján a megyei rendőr-főkapitányság bűnügyi osztálya szakirányító feladatkörében értékelte az addig beszerzett adatokat, és a következő feladatok sürgős végrehajtását határozta meg a helyi rendőri szervnek:

- nyomozást kell elrendelni foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétség (alapeset) gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen,
- el kell rendelni a holttest igazságügyi boncolását,
- adatgyűjtést, tanúkutatást és kihallgatásokat kell végezni a sértett utolsó óráira, haladási útvonalára vonatkozóan,
- a megállapított útvonal mentén fekvő ingatlanokon tartott vagy arra kóborló ebekről adatokat kell beszerezni,
- az adatgyűjtést ki kell terjeszteni minden olyan személyre (például állatorvos, mezőőr, postás), aki a munkájánál, közfeladatánál fogva értesül vagy tudomással bír a településrészen található nagytestű, agresszív, a tartási helyről esetleg elszabaduló ebekről,
- a sértett ruházatának és kerékpárjának lefoglalása,
- további szakértői tevékenység (Balláné, 2004, 361–362.), így

- genetikai szakértés:
 - állati DNS kutatása, rögzítése a holttesten, a ruházaton, a kerékpáron,
 - humán DNS (vér) kutatása, rögzítése a számításba vehető állatokon,
- orvosszakértés (szőrképlet morfológia):
 - kutyaszőr kutatása, rögzítése a holttesten, a ruházaton és a kerékpáron,
- nyomszakértés:
 - harapás- és karmoláshajnyomok kutatása, előhívása, rögzítése a holttesten, a ruházaton, a kerékpáron, az okozó eszköz felmerülése esetén összehasonlító vizsgálatok elvégzése,
 - az okozó eszköz (állat) felkutatása esetén harapás- és talpmintavétel a fog- és talpnyomokhoz.

A tett intézkedésekről aktuálisan szóban és rövid határidőre írásban jelentést kért a megyei szakirányító. A Kiskőrösi Rendőrkapitányság a közigazgatási hatósági eljárást végzéssel megszüntette, és azonnal megkezdte a meghatározott feladatok végrehajtását.

Személyi bizonyítékok

Az adatgyűjtés eredményeként azonosítottak egy helyi férfit, L. Zoltánt, aki S. Vince holttestének felfedezésekor éppen a Liszt Ferenc utcai ingatlanáról elkóborolt, három rottweiler fajtájú kutyáját kereste, mi több, kiderült, hogy a szintén a kutyák keresésére riasztott fia volt az az autós, aki a holttestet felfedezte.

A széles körben felkutatott és kihallgatott tanúk vallomásai alapján az alábbiak szerint voltak felvázolhatók S. Vince utolsó óráinak történései és az L. Zoltán kutyái és S. Vince sérülései közötti lehetséges összefüggések.

2016. október 22-én a déli órákban, mielőtt munkába indult, élettársa, a közös lakásukon találkozott utoljára S. Vincével, aki egyedül maradt otthon. 14:30 óra körül L. Tibor gépkocsival kukoricaszárat hozott S. Vincének. Az ismerős nem ivott, de a házigazda kb. 6 cl pálinkát fogyasztott el ekkor, és közölte, hogy egy munkatársához készül látogatóba. Az említett munkatárs, M. Dániel lakására S. Vince 16:00 óra körül érkezett meg egy női kerékpárral. Kb. 20:00 óráig beszélgettek, fröccsöztek, miközben a vendég kb. 5 dl fehérbort fogyasztott el. Nem látszott különösebben ittasnak, amikor kerékpárján hazaindult.

Sz. Tibor évtizedek óta üzemeltette a keceli Vadász Csárdát. Jól ismerte S. Vincét, aki ritkán, évente egy-két alkalommal tért be a csárdába, de október 22-én 21:00 óra körül megjelent ott. Kólával megivott 3 dl bort és evett két hot dogot. Senkivel nem állt szóba. Nem tűnt ittasnak akkor sem, amikor kb. 22:00

óra tájban a kerékpárjára ülve távozott. Ruházata ép és rendezett volt, abban az összeállításban, amelyet másnap a helyszínen találtak.

A felkutatott tanúk közül halála előtt utolsóként egy tizenhat éves szomszéd leány találkozott S. Vincével. A vele távoli rokonságban álló férfi október 22-én, 22:13 óra után néhány perccel, az utcájukban szembe jött vele. Imbolygó járása és a lehelete alapján ittas volt. Köszöntek egymásnak, miközben S. Vince megállás nélkül tolt a kerékpárját a lakása irányába. A további útszakasz mentén fedezték fel másnap a holttestet.

L. Zoltán gazdálkodó a feleségével és két felnőtt gyermekével élt a település szélén lévő családi házában. Nagy kiterjedésű bekerített ingatlanán értékes gépeket tárolt. A terület őrzésére rottweiler kutyákat tartott, melyek a kerítésen belül szabadon mozogtak. Rocky, a kan és Lili, a szuka, egyaránt háromévesek és negyven kilogramm testsúlyúak voltak. Szuka kölykük kilenc hónapos, kisebb testmértetű. További négy kölykük nyolchetesek. Az ebek orvosi felügyelet alatt álltak.

A házigazda október 22-én 22:00 óra körüli időben megetette a kutyákat, majd a családjával nyugovóra tért.

Másnap, 8:15 órakor az utcáról autókürtölésre lett figyelmes. Egy közelben lakó autós, Gy. Miklós kiabált be hozzá, hogy az egyik kutyája felügyelet nélkül az utcán bóklászik. L. Zoltán Rockyt a zárt kapun kívül, az utcán találta, de Lili és a kölyök ismeretlen helyen voltak. Ellenőrizte az ingatlan kerítését és ekkor észlelte, hogy a hátsó udvaron egy helyen 30x30 centiméteres méretben a drótháló alul fel volt hajtva.

Gépkocsival a kutyáinak keresésére indult, és előzőleg erre kérte fiát is, aki külön kocsival kezdte meg a kutatást. L. Zoltán felkereste a település ebrendészt, B. Istvánt. Tudatta vele a kutyák hiányát, megadta telefonos elérhetőségét. Elgurult a holttest felfedezésének helyére, ahová akkor még nem értek ki a mentők, rendőrök. Itt találkozott a fiával, s értesült a halálesetről. Innen továbbment, majd a lakásához érve ott találta a két hiányzó kutyáját. Szőrükbe bogáncsok voltak ragadva, amiből arra következtetett, hogy az állatok csavarogni voltak. A megrongált kerítésrész kijavításáról azonnal gondoskodott.

L. Zoltán elmondta továbbá, hogy hónapokkal korábban a három felnőtt kutya a kerítés más szakaszán felnyomott drót alatt átszökött a szomszéd telkére, ahol több baromfit elpusztítottak.

A szomszéd, V. József vallomásában elmondta, hogy L. Zoltán kutyái nemcsak egy alkalommal nyomták fel a határoló drótkerítést és okoztak kárt a baromfikban, hanem később ismét behatoltak és a macskáját is megfojtották (URL2).

Szemlék, lefoglalások

2016. október 24-én a helyi halottasházban szemle alá vonták S. Vince holttestét. Tétélesen lefoglalták a ruházatát. Steril mintavételi pálcákon törletekkel mintákat (Bozó, 2014, 74–75.), fóliákon letapogatással mikroanyag maradványokat rögzítettek a sebek környezetéről.

Még ezen a napon S. Vince lakásán, az élettársától – esetleges nyom- és anyagmaradvány-kutatás céljából – lefoglalták a férfi által, a halála előtt használt kerékpárt.

Annak ismeretében, hogy L. Zoltán kutyái ugyanabban az időszakban kóborolhattak el, mint amikor S. Vince kapatosan hazafelé tartott, a rendőrkapitányság – a kísérő okmányokkal együtt – a három állatot a tulajdonostól lefoglalta és az ebrendészeti telepen helyezte el.

Másnap, a kórház kórbonctanán ismételt szemlét tartottak (Katonáné, 1996, 108–110.), melyen a halott testfelszínéről történt további mintavételek mellett metrikus fényképeken rögzítették az állati fognyomoknak tűnő elváltozásokat, melyek közül hármat térfogati nyomként szilikonnal is megmintáztak (Nagy, 2014, 42–43.).

A szemlék sorát ezen a napon az L. Zoltántól lefoglalt kutyák megtekintésével folytatták a keceli ebrendészeti telepen.

A maga nemében különleges összetételű szemlebizottságban a nyomozó hatóság részéről négy nyomozó, két bűnügyi technikus, szakértelmük és érintettségük folytán pedig a nyomszakértő, az állatorvos, a fogműves és a szakasszisztense, az ebrendész, a polgármesteri hivatal képviselője, valamint az állatok tulajdonosa vett részt (Katonáné, 1996, 124.).

A három kutyát egyenként vonták szemle alá. Az előkészítés során az állatorvos altatószert injektált az egyedekbe, majd alélt testüket egy vizsgálóasztalra helyezték. A Rocky és Lili nevű ebek azonosítása a bőrük alá ültetett transzponder révén történt. Ennek hiányában, a kölyküket leírással különböztették meg, és azonosításához a daktiloszópiában alkalmazott megfestéssel orrnyomatot, orrtükröt rögzítettek.

Előbb a bűnügyi technikus vett szájnyalkahártya-törleteket, majd a fogműves műveletsora következett (Balláné, 2004, 353.). Az általa, erre a célra és az állati testrészek – sőt a rottweiler fajtára külön jellemző (URL3) –, sajátosságainak megfelelően kialakított mintavételi kelyheket helyeztek az ebek alsó és felső fogsoraira, melyekben hőre szilárduló alginátban¹ képeződtek le a fogazatok mintázatai (Luczai et.al., 1999, 129.).

¹ Viszkózus, gumyszerű anyag, melyet egyebek közt a fogászatban lenyomatvételre alkalmaznak.

Ezt követően, a még mindig altatásban lévő állatok négy talpának benyomatait mintázták meg speciális nyomrögzítő anyagban, úgynevezett oázisban², illetve biztosították metrikusan fényképezve.

Végül minden kutyáról kitépéssel szőrzetmintát rögzítettek a fej, a hát és a has tájékáról, illetve az elkülönítetten tartott ebek kenneljeiből ürülékmintákat vettek.

Az egyes ebekről készült fényképeket, testrészeik megmintázását, szőrzetük mintáit, a DNS-üket hordozó mintavevő eszközöket nyomon követhetően, azonosításra alkalmas számozással látták el. Jegyzőkönyvi leírásuk mellett a bűn-jelek csomagolása is hitelesítetten történt.

L. Zoltán ingatlanának udvarát október 26-án vonta szemle alá a rendőrkapitányság, annak megállapítása céljából, hogy található-e az ingatlan határain olyan részek, amelyek a tulajdonos kutyáinak kiszökése helyeként azonosíthatók. Két helyet találtak, amelyen a drótháló utólagos javítása látszott. Az egyik az utcát, a másik a V. József telkét határoló kerítésszakaszon.

A szemléken és lefoglalásokon rögzített bűnjelek megteremtették annak lehetőségét, hogy a rendőrkapitányság a bizonyítás érdekében fog- és lábnyomataik, valamint DNS-mintájuk alapján egyedileg is azonosíthassa az S. Vince testén sérüléseket okozó kutyákat.

Szakvélemények

Nyomszakértés

A Nemzeti Szakértői és Kutató Központ által kirendelt és a szemlén is részt vett nyomszakértő számára digitális adathordozón átadták a szemléken készült fényképeket, a lefoglalt kutyák alsó és felső fogsorainak mintáit, a holttestről rögzített harapásnyomok térfogati megmintázásait, a kutyák valamennyi lábáról készült mintákat és a helyszínen gipsszel megmintázott állati lábnyomokat.

A nyomszakértőtől az alábbi kérdésekre kértek választ:

- Az S. Vince holttestén található harapási nyomok származhatnak-e a lefoglalt kutyák fogaitól?
- A helyszíni szemle során rögzített állati lábnyomok származhatnak-e a lefoglalt kutyák lábaitól?
- A holttest ruházatán és a közelében talált kerékpáron fellelhetők-e a lefoglalt kutyáktól származó nyomok?

2 A virágkötészetben használatos tűzőhab, melyet a legnagyobb gyártó cég neve alapján általánosan így neveznek. Szárazon alkalmazva – méret- és formatarthatósága miatt – kiváló térfogati mintarögzítő eszköz.

A nyomszakértő a sértett testéről lefényképezett tizenegy darab, harapástól származtatott nyom közül nyolcat méret- és formabeli csoportmeghatározásra, kizárásra alkalmasnak minősített, és a szemfogak közötti távolság alapján megállapította, hogy azok háromféle állati fogsortól jöhettek létre.

A három kutya alsó és felső fogsorai belső és külső szemfogainak egymáshoz viszonyított távolságát összehasonlítva a fényképekről osztályozott harapásnyomokkal megállapította, hogy a Rocky nevű kutya esetében öt nyomtöredék, a Lili nevű kutya esetében kettő nyomtöredék, a név nélküli kutya esetében szintén két nyomtöredék mutat alak- és méretbeli hasonlóságot az egyes kutyák alginátban rögzített foglenyomataival, ezáltal azok származhatnak a megjelölt egyedektől.

A helyszínen, a talajon leképeződött, állati lábnyomoknak tetsző térfogati nyomok közül fényképekről tízet – ezek közül gipszben megmintázottan kettőt is – méret- és formabeli csoportmeghatározásra, kizárásra alkalmasnak vélemé-nyezett a szakértő, mely nyomtöredékeket három állat hozhatta létre.

A három vizsgált kutya négy-négy lábának gipsszel megmintázott lenyomatairól a szakértő szélesség és hosszúság méreteket vett fel, melyeket táblázatban rögzített. Megállapította, hogy a Rocky és a Lili nevű kutyák lábnyomatainak méretei és alakjai nagymértékben hasonlóak és csak igen kismértékben térnek el egymástól. A név nélküli kutya lábnyommintái méretben nagyobb mértékben térnek el a másik két kutya lábnyommintáitól, de alakbeli hasonlóságuk nagymértékű, tekintettel arra is, hogy azonos kutyafajta-*hoz tartoznak.*

A helyszíni szemle során fényképen rögzített és gipszben megmintázott állati lábnyomok a rajtuk látható alak-, forma- és méretbeli hasonlóság miatt származhatnak a lefoglalt kutyák lábaitól. A lefoglalt kutyák lábnyomainak kizárására azonban nincs lehetőség (Katonáné, 1996, 128.).

A sértett hat tételből álló ruházatát előbb az állatgenetikai szakértő vette vizsgálat alá. Ezt követően került a nyomszakértőhöz, aki megállapította, hogy a zoknin öt, a farmernadrágon öt, a farmernadrág darabon két darab tépéses, szakadásos anyagfolytonosság megszakadást fedezett fel. Ezek az elváltozások nem rendelkeznek olyan sajátosságokkal, amelyek alapján az azokat létrehozó eszköz azonosítása megkísérelhető lenne. Ugyanakkor nem zárható ki, hogy az anyagfolytonosság megszakadásokat a lefoglalt kutyák fogazata okozta, és azok származhatnak azonos eszköztől is.

(Állat)genetikai szakértés

A genetikai szakértő igénybevétele – költséghatékonysági szempontból – szoros egyeztetés és szakmai irányítás mellett, szakaszoltan történt.

Előbb a rendőrkapitányság átadta a szakértő számára a holttest ruházatát, a halottszemlén a sértett testéről, valamint a harapásnyomok környezetéből rögzített törleteket, mikronyomrögzítő fóliákat azzal a kérdéssel, hogy az átadott bűnjeltárgyakon található-e kutyáktól származó, azonosításra alkalmas biológiai anyagmaradványok.

A szakértő a vizsgálatra bocsátott tizennyolc darab bűnjeltárgyról huszonegy darab mintát (szórképleteket, kivágás- és törletmintákat) rögzített, melyekről azt véleményezte, hogy azokból a kutya-egyedazonosításra irányuló DNS-vizsgálatok megkísérelhetők.

A szakirányítás javaslata és engedélye alapján a ruházatból, a vélelmezett kutyaharapások következtében keletkezett anyagfolytonosság megszakítások mentén kivágással biztosított nyolc minta vizsgálatára rendelték ki a szakértőt.

A nyolc mintából a szakértő kettőben egymással megegyező, kutyaeredetű DNS-profilokat, egy mintából kutyaeredetű, részleges DNS-profil mutatott ki, amely nem egyezik meg az előzőkből kimutatott DNS-profillal. Mindhárom mintából kimutatott DNS-profilok összehasonlító genetikai vizsgálata elvégezhető, a szóba jövő kutyaegyedek DNS-mintáinak birtokában.

Az S. Vince halálának okát megállapító orvosszakértői vélemény időközben történt beérkezése folytán a rendőrkapitányság – a fenti megállapítások véleménybe foglalása mellett – tevékenységének megszakítását kérte a szakértőtől, ezért az L. Zoltán lefoglalt kutyáiról vett DNS-mintákat sem vizsgálta a szakértő.

Az állatgenetikai szakértést kevés mintaszámmal és korlátozott mértékben vette igénybe a kirendelő hatóság. Ennek ellenére megállapítást nyert, hogy a sértett ruházatának vélelmezett kutyaharapásoktól megsérült részeiről kimutathatók voltak két kutyaegyedtől származó, összehasonlító vizsgálatra alkalmas DNS-profilok (Pádár, 2006, 92.).

Orvosszakértés

S. Vince holttestének hatósági boncolását a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ Kecskeméti Intézetének két orvosszakértője hajtotta végre.

A boncolás során – döntően az alsó végtagokon – mintegy százötven darab, kisebb-nagyobb bőrszövet, bőr alatti kötőszövet, izomrészlet anyagihiányos területet észleltek. Ezek közül a félkörívben elhelyezkedő, a bőr zúzódásos, illetve áthatoló sérülései keletkezhetnek kutyaharapásoktól.

Az anyagihiányos területekről vett minták kórszövetteni vizsgálata csak részben igazolta a bőr és a bőr alatti kötőszövet bevérvését. Ennek megfelelően a sérülések egy része még élő állapotban jött létre, döntő többségük azonban a halál után.

Az élőben keletkezett sérülések büntetőjogi értelmezése szerinti gyógytartama nyolc napon belüli. Nevezett olyan betegségben nem szenvedett, mely a halál bekövetkezését elősegíthette vagy gyorsíthatta.

S. Vince vérében az alkoholkoncentráció mértéke 2,93 ezrelék volt, amely a halál idején fennálló súlyos fokú alkoholos befolyásoltságnak felelt meg.

S. Vince halálát súlyos fokú alkoholos befolyásoltság, kihülés okozta.

A kutyaharapások döntő többsége felületes. A kiharapott sérülésekből érdemi vérvesztés nem következett be. A kutyaharapások és a halál közötti összefüggés nem állapítható meg. Nevezett halála már a kutyatámadás kezdetekor bekövetkezett, tehát halála nem sérüléssel eredetű.

A szakértők kifejtették, hogy a súlyos fokú alkoholos befolyásoltság nem eredményezett feltétlenül halált, de a mozgáskoordináció összeomlása miatt önméntésre képtelen állapot során következett be a halálos okfolyamat, a kihülés.

A szakértők megjegyezték továbbá, hogy a kihülésnek nincs klasszikus bonctani vagy kórszövettani jele (Sótonyi, 2011, 236–237.). A laboratóriumi vizsgálattal igazolt súlyos fokú alkoholos befolyásoltság mintegy alkoholmérgezés-ként is megjelölhető lett volna a halál okaként.

Az eljárás befejezése

A nyomozást felügyelő járási ügyészség időközben észrevételezte, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége, hanem gondatlanságból elkövetett súlyos testi sértés gyanúja merült fel. Álláspontjához a Kúriának, egy hasonló tényállásban hozott végzését mellékelte.

A végleges orvosszakértői vélemény megérkezését követően a cselekmény büntetőjogi minősítése kérdésében világossá vált, hogy a felderített tényállás szerinti cselekmény nem minősül bűncselekménynek, hiszen S. Vince halála előtt nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett el a kutyák harapásai során. Kihülés eredményezte halála és a kutyatámadás között nem állapítható meg összefüggés. A testen lévő további sérülések holt állapotban keletkeztek.

Tekintettel arra, hogy a sérülések eredménye alapján a könnyű testi sértés vétsége gyanúja merül fel, ugyanakkor e bűncselekménynek nincs gondatlan alakzata (Balogh, 2014, 65; Vaskúti, 2018), ezért a cselekmény nem bűncselekmény ok miatt a nyomozás megszüntetéséről kellett dönten.

A Kiskőrösi Rendőrkapitányság a területileg illetékes szakhatóságnál kezdeményezte L. Zoltán lefoglalt kutyáinak veszélyes ebbé nyilvánítását (Jámbor, 2013, 138.; URL4). A hatóság szakvéleményt kért a két idősebb állat (időközben

a név nélküli egyed betegség miatt elhullott) minősítésére. A szakvélemény összességében a két kutyát nem minősítette veszélyesnek, de mindkét eb esetében megállapította, hogy az emberekhez és a fajtársaikhoz való szocializációjuk hiányzott. A Lili nevű szuka minősítése a veszélyt jelentő kategória határán volt. Nem jelent veszélyt minősítése kizárólag ivartalanítása, azt követően a félelmi agresszió ellen kondicionálása, tréningje, terápiája és biztonságos, zárt életteremben való tartása esetén lett volna megvalósítható.

A döntés meghozatalában figyelembe vették azt a körülményt is, hogy a kutyák falkában támadtak emberre és okoztak sérülést, ezért a minősítést, minkét kutyára vonatkoztatták.

Mivel a tulajdonos az ebek tartásáról lemondott, és a fajtamentő egyesület sem tudta azokat fogadni, a szakhatóság a két kutyát veszélyes ebbé nyilvánította, és elrendelte az életük kioltását.

Összegzés

A halállal végződő keceli kutyatámadás ügyében számos nyomozási tapasztalattal gazdagodtunk.

S. Vince rendkívüli halála miatt indított – a bűncselekmény gyanújának megállapítását vagy kizárását célzó – közigazgatási hatósági eljárás kereteit rövid idő alatt túlfeszítették azok a kérdések, amelyeket megnyugtatóan csak büntetőeljárásban lehetett megválaszolni. A helyi rendőri szerv elsődleges intézkedései nem nyújtottak garanciát arra, hogy az időmúlás mellett feltárható lesz a sértett és a támadó állatok találkozásának előzményei, egyáltalán azonosíthatók lesznek-e a kutyák.

E helyzet elkerülése érdekében a szakirányítás határozott és feszes tempójú feladattervet adott a rendőrkapitányságnak, melyet a rendőri szerv fegyelmezett szakmaisággal hajtott végre. Nagyarányú tanúkutatás és a tárgyi bizonyítási eszközök széleskörű beszerzése révén megállapíthatóvá vált a cselekmény előzménye, lefolyása, utótörténete.

A büntetőjogi minősítés problémája az analógiák ritkaságának tudható be, de semmiféle hátrányt nem okozott sem a felderítésre, sem a bizonyításra, sem valamely személy jogaira nézve.

Külön kiemelendő a rendkívül összetett nyomszakértői tevékenység, amely a kirendelő és a szakértő szoros információcseréjén, a bizonyítandó tények közös értelmezésén alapult. Az állati harapás- és lábnyomok szakszerű felkutatása és rögzítése lehetővé tette a lehetséges nyomképzőkről történő mintavételeket követően az eredményes azonosításokat. A nyomatrögzítések unikális eljárásokat

és az érintett szakemberek nagyfokú összeműködését kívánták. Megismerhetjük, hogy a harapásnyomok nagyobb arányban és pontossággal azonosíthatók, mint a lábnyomok, ugyanakkor a ruházat sérülései és az okozó eszköz kapcsolata csak valószínűséggel véleményezhető.

Szintén különlegességet hordozott az állatgenetikai szakértői vizsgálat, hiszen képet alkothattunk arról, hogy a holttesttel kapcsolatos többféle hordozóanyag vagy felület közül melyek a leginkább alkalmasak az állati DNS eredményes kimutatására, azonosítására.

Döntően a szakértői tevékenység alapján sikerült azonosítani azt, az L. Zoltán ingatlanáról kiszabadult három nagytestű kutyát, amelyek megtámadták az ittas állapotban a kerékpárját hazafelé toló S. Vincét. Bár nem volt bizonyítható, hogy a sértett halálát eredményező szívmegeállás mi okból (kihülés, alkoholos terhelés, ijedtség) következett be, az eljárást kriminalisztikai szempontból teljesnek értékeltük.

Felhasznált irodalom

- Balláné Füsztér E. (2004): *Nyomtan (traszológia)*. In: Bócz E. (szerk.): *Kriminalisztika 1*. Budapest: BM Duna Palota Kiadó, 333–376.
- Balogh Á. (2014): *Az élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmények*. In: Tóth M. – Nagy Z. (szerk.): *Magyar büntetőjog. Különös rész*. Budapest: Osiris Kiadó, 41–77.
- Barta E. (2004): *Ajánlások néhány nyomfajta, tárgy és anyagmaradvány felkutatásához*. In: Bócz E. (szerk.): *Kriminalisztika 1*. Budapest: BM Duna Palota Kiadó, 250–257.
- Bíró A. – De Prott Gy. (1997): *Kutyakiképzők kézikönyve. Szoktatás-nevelés-kiképzés*. Budapest: Mezőgazda Kiadó
- Bozó Cs. (2014): *Biológiai eredetű anyagmaradványok*. In: Gárdonyi G. (szerk.): *Módszertani útmutató 1. Bűnügyi technikusok részére*. Budapest: Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, 62–88.
- Csányi V. (2012): *A kutyák szőrös gyerekek*. Budapest: Libri Kiadó.
- Janza F. (1998): *A kutya viselkedése*. In: Zöldág L. (szerk.): *A kutya tenyésztése és egészségvédelme*. Budapest: Mezőgazda Kiadó, 92–108.
- Jámbor A. (2013): *A veszélyes eb fogalmának változásai (a magyar jogban)*. In: Stipta I. (szerk.): *Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensium, Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai*. 12. Miskolc: Gazdász Elasztik Kft., 138–155.
- Katona G. (1996): *Nyomtan*. In: Illár S. (szerk.): *Krimináltechnika*. Budapest: Rejtjel Kiadó, 75–158.
- Luczai-Pénzes A. – Döry L. – Tódor L. (1999): *Krimináltechnikai oktatási segédlet*. Budapest
- Nagy T. (2014): *Személyek és tárgyak nyomai*. In: Gárdonyi G. (szerk.): *Módszertani útmutató*

1. Bűnügyi technikusok részére. Budapest: Nemzeti Közszerológai Egyetem Rendészettudományi Kar, 34–49.
- Pádár Zs. (2006): *Kutya eredetű anyagmaradványok igazságügyi genetikai vizsgálata*. PhD értekezés. Budapest: SZIE, Állatorvostudományi Doktori Iskola
- Sótonyi P. (2011): *Hőártalmak és hidegártalmak*. In: Sótonyi P. (szerk.): *Igazságügyi orvostan*. Budapest: Semmelweis Kiadó, 227–238.
- Vaskuti A. (2018): *Az élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmények*. In: Filó M. – Nemes A. (szerk.): *Büntetőjog. Különös rész*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 15–38.

A cikkben szereplő online hivatkozások

- URL1: A Kúria tájékoztatója az Emberi Jogok Európai Bírósága Georgeta Stoicescu és Georgel Stoicescu Románia elleni ügyéről (9.718/03.) <https://kuria-birosag.hu/hu/ejeb/georgeta-stoicescu-es-georgel-stoicescu-romania-elleni-ugye-971803>
- URL2: A Kúria tájékoztatója a Bhar.I.384/2014. számú ügyhöz. <https://kuria-birosag.hu/hu/sajto/tajekoztato-bhari3842014-szamu-ugyhoz>
- URL3: Hírös Magyar Rottweiler Egyesület. <http://www.rotweiler-hungary.hu/hu/a-rottweiler/anatomia/tanulmanyabrak/>
- URL4: Kutyakötelesség - NÉBIH. Útmutató a felelős kutyatartás jogszabályi előírásaihoz. https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1055767/kutyatartasi_kezikonyv_2018_2kiad_ON.pdf/6139612a-1f45-305d-93f5-9e103cc3a970

Felhasznált jogszabályok

1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
- 282/2007. (X. 26.) Korm. rendelet a szakterületek ágazati követelményeikért felelős szervek kijelöléséről, valamint a meghatározott szakkérdésekben kizárólagosan eljáró és egyes szakterületeken szakvéleményt adó szervekről
- 351/2013. (X. 4.) Korm. rendelet a halottvizsgálatról és a halottakkal kapcsolatos eljárásról
- 51/2007. (OT 31.) ORFK utasítás a Rendőrség bűnügyi tevékenységének szakmai irányításáról
- 24/2014. (VII. 11.) ORFK utasítás a rendkívüli halál esetén követendő rendőri eljárásról